

BIJ VOORKEUR REACTIE BEGIN VOLGENDE WEEK IVM VERSTUREN KAMERBRIEF MEDIO FEBRUARI TER BESLISSING

Aan
de minister

S 7/2

Generale Thesaurie
Directie Buitenlandse
Financiële Betrekkingen

Persoonsgegevens

nota

Toekomstbestendig ekv-mandaat

Aanleiding

Begin 2024 is na akkoord van de voormalige stas F&B een project gestart om het ekv-mandaat te evalueren. De uitkomsten leggen we via deze nota aan u voor.

Beslissing

Bent u met het oog op uitbreiding van het ekv-aanbod akkoord met:

1. Voorzetten van de pilot voor de leveringszekerheid van kritieke grondstoffen en duurzame brandstoffen; en
2. Opzetten van een pilot voor de ontwikkeling van sleuteltechnologieën met exportpotentieel?
3. Bij deze pilots voorkomen dat dit "ten koste" gaat van de al bestaande "reguliere" EKV.

Kernpunten

- Het project ekv-mandaat geeft opvolging aan een aanbeveling uit de beleidsdoorlichting ekv om te beoordelen of het juridisch kader nog voldoende aansluit op de behoeften t.a.v. het ekv-instrumentarium.
- De ekv kan een krachtig instrument zijn om (op kostendekkende wijze) private financiering te mobiliseren. Uit een recente internationale benchmark blijkt dat landen de ekv steeds breder toepassen, waaronder voor transacties in eigen land die pas later tot export leiden en voor strategische import.
- T.b.v. een gelijk internationaal speelveld is het zaak hierin mee te bewegen. Dit wordt ook geadviseerd door Nederlandse bedrijven. Volgens DJZ is hiervoor ook voldoende ruimte binnen de bestaande Kaderwet.
- In 2024 is een pilot gestart voor de import van kritieke grondstoffen en duurzame brandstoffen, mede vanwege de Nationale Grondstoffenstrategie. De ekv kan hiermee dekking bieden op financiering van projecten in het buitenland (bijv. lithiumwinningsproject) indien een Nederlandse onderneming daarbij gebaat is, het strategisch belang wordt gediend en de risico's acceptabel zijn. We stellen voor de pilot voort te zetten en te monitoren.
- Daarnaast adviseren we een pilot op te zetten voor sleuteltechnologieën vergelijkbaar met de bestaande "groendekking" voor groene investeringen met exportpotentieel. Dit is conform advies van bedrijven. Door max 80% dekking op een investeringslening te bieden worden financieringsbeperkingen voor innovatieve (MKB) bedrijven weggenomen in de opschalingsfase richting export. Dit is additioneel aan bestaande overheidsregelingen.
- Deze voorgestelde uitbreidingen sluiten aan bij breder overheidsbeleid aangaande strategische autonomie, vergroening en innovatie en geven

Datum

7 februari 2025

Notanummer

2025-0000023857

Bijlagen

- Motie de Vries van der Lee
- Internationale benchmark
- Advies bedrijven
- Advies NGO's

Graag nog toelichting op pagina 2, staat er nu onduidelijk. Gevolgen saldo moeten beter gepresenteerd worden voor het besluit.

invulling aan de motie De Vries / Van der Lee. Conform deze motie zal de verbrede inzet op strategische import niet ten koste gaan van reguliere ekv.

Toelichting

Effect op uitvoering en begroting (zoals afgestemd met FEZ en IRF)

Vertrouwelijke bedrijfsinfo
- Dit leidt tot een stijging van de uitvoeringskosten, die gefinancierd worden uit de begrotingsreserve en daarmee een beperkte korte termijn belasting van het saldo. Door de uitbreidingen nemen in de toekomst ook de te ontvangen premies en de mogelijke schades toe.
- Per saldo wordt verwacht dat het geheel cumulatief en ook op de lange termijn geen EMU-saldo effect heeft, aangezien de ekv kostendekkend is (geen subsidie). Indien u akkoord bent, gaan we in gesprek met ADSB over een efficiënte inzet van capaciteit die past binnen deze systematiek.

onduidelijk, graag toelichting hierop.

Achtergrond en aanbeveling beleidsdoorlichting ekv

- De ekv-faciliteit¹ is de afgelopen tijd veel in beweging geweest. Beleidsprioriteiten zoals vergroening en het MKB zijn toegevoegd en het productaanbod is uitgebreid om Nederlandse ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen bij hun internationale handelstransacties.
- Het riep de vraag op of het juridisch kader nog voldoende aansluit bij de wensen t.a.v. het ekv-instrumentarium. De beleidsdoorlichting ekv beveelt daarom aan om "... het juridisch kader en het ekv-instrumentarium te toetsen op samenhang en toekomstbestendigheid, en het waar nodig aan te passen".
- Ter opvolging van deze aanbeveling is begin 2024, na akkoord van de voormalige staatssecretaris F&B, een project gestart om het ekv-mandaat onder de loep te nemen. Dit biedt ook een kans om de inzet van de ekv te herzien in relatie tot ontwikkelingen in het internationaal speelveld.

Internationale benchmark

- Periodiek wordt een internationale benchmark uitgevoerd om te toetsen of er sprake is van een gelijkwaardig speelveld en welke ontwikkelingen er zijn qua producten, instrumenten en resultaten. Dit jaar is i.h.k.v. het mandaatproject ook een internationale benchmark verricht (zie bijlage).
- Het onderzoek constateert dat Nederland beschikt over een goed en concurrerend ekv-instrumentarium, maar dat er tegelijkertijd internationaal een trend gaande is naar bredere en proactieve handelondersteuning.
- Wat vooral opvalt is dat landen niet alleen hun eigen export faciliteren, maar de ekv ook (los van export) inzetten op strategische thema's. Zo hebben landen ook mogelijkheden voor dekkingen in eigen land zolang daarmee de export/industrie gediend wordt en hebben bijv. Duitsland, Frankrijk en Finland een product beschikbaar om projecten van de grond te krijgen die de toegang (via import) tot kritieke grondstoffen vergroten.
- Geconcludeerd wordt dat Nederland deels met deze ontwikkelingen is meegegaan (bijv. op vergroening), maar dat het internationaal gelijkwaardig speelveld in het geding kan komen als het hier niet verder in meegaat.

¹ Ekv-faciliteit wordt als verzamelterm gebruikt voor alle verzekeringen/garanties van ADSB.

Input stakeholders

- Tijdens het mandaattraject zijn belangrijke stakeholders van de ekv, waaronder bedrijven en NGO's, geconsulteerd.
- Exporteurs, belangenorganisaties en banken zijn vertegenwoordigd in een Rijkscommissie onder voorzitterschap van P-gv. Met een deel van de leden is een subcommissie opgericht om het ekv-mandaat te bespreken. Vertrouwelijke bedrijfsinfo
Vertrouwelijke bedrijfsinfo
- De subcommissie heeft op 18 juli 2024 haar advies uitgebracht (zie bijlage). In lijn met de internationale benchmark wordt gepleit voor verbreding van het mandaat en verruiming van het instrumentarium.
- Ook vragen bedrijven om periodieke evaluaties van het instrumentarium (dit willen we een regulier onderdeel maken van de beleidsdoorlichting). Daarnaast wensen ze een grotere mate van afstand tussen de uitvoerder en de politiek Dit raakt aan het aanbestedingsproces van de uitvoering.
- T.a.v. de aanbevelingen van het instrumentarium, nemen we er een aantal over. Dit betreft een soortgelijke dekking als de groendekking maar dan voor sleuteltechnologieën en ekv-inzet voor toegang tot kritieke grondstoffen en halffabricaten (import). Een aantal exporteurs hebben het signaal afgegeven dat ondersteuning op import niet ten koste mag gaan van ondersteuning op export. Dit zullen we bewaken, in lijn ook met de motie De Vries/Van der Lee. Momenteel is er ruimte onder het jaarlijkse garantieplafond van de ekv van 10 mld. euro. Vertrouwelijke bedrijfsinfo
Vertrouwelijke bedrijfsinfo
- Voor andere aanbevelingen zullen we binnen de bestaande risicokaders kijken wat de mogelijkheden zijn. Dit betreft ruimere landenlimieten en het verhogen van de risicobereidheid op strategische projecten. Een enkele aanbeveling valt buiten het juridisch mandaat, namelijk het opzetten van een groene directe leningsfaciliteit (ligt meer op het terrein van Invest NL en Invest International; wij kunnen alleen verzekering/garanties aanbieden; EZ en BHO hebben het advies ook ontvangen en dit punt brengen we nog extra onder de aandacht).
- Tevens vraagt het bedrijfsleven om gebonden hulp in te zetten. Dit ligt vooral op het terrein van BZ. Die hebben aangegeven te werken aan een vernieuwde visie op de relatie tussen hulp en handel.
- Naast de subcommissie Mandaat zijn er gesprekken gevoerd met NGO's die het meest actief zijn op het terrein van de ekv (BothEnds en Milieudefensie i.h.b.). Ook de NGO's hebben een schriftelijk advies opgestuurd (zie bijlage).
- Vanuit de NGO's ligt de nadruk van het advies op het bevorderen van gelijkwaardigheid in projectlanden. Hierbij gaat het om de lokale toegevoegde waarde en klimaatrechtvaardigheid. Ze pleiten ervoor niet alleen oog te hebben voor het voorkomen van negatieve risico's maar ook voor het hebben van positieve impact. Op het gebied van grondstoffen/mijnbouwprojecten zien ze grote risico's voor de inzet van de ekv.
- In lijn met het voorstel van de NGO's willen we voor de ekv-inzet bij strategische grondstoffen nauw aansluiten bij breder overheidsbeleid zoals de Nationale grondstoffenstrategie. Daarin wordt samenwerking op basis van gelijkwaardigheid als uitgangspunt gesteld. Ook zullen we aansluiten bij EU-handelsverdragen die uitgaan van reciprociteit. Daarnaast zullen we MVO-risico's kritisch beoordelen in lijn met internationale standaarden en wanneer deze niet acceptabel zijn geen dekking afgeven.

Uitbreiding rol ekv voor strategische autonomie/vergroening/economische weerbaarheid

- Naar aanleiding van de Nationale Grondstoffenstrategie en de Nederlandse inzet op energiediplomatie is gekeken of de ekv een rol kan spelen bij de toegang tot kritieke grondstoffen en duurzame brandstoffen, zoals groene waterstof en biobrandstoffen.
- Sinds begin 2024 kunnen we via een pilot financiering voor projecten op het gebied van kritieke grondstoffen en duurzame brandstoffen verzekeren, mits daarmee (via import) strategische afnamecontracten met Nederlandse ondernemingen worden veiliggesteld. Dit dekt de risico's (deels) af voor kredietverstrekkers en helpt daarmee financiering te mobiliseren, waarmee we invloed uitoefenen. Andere landen zoals Duitsland, Frankrijk, Zweden en Finland bieden vergelijkbare vormen van strategische importondersteuning.
- Gedurende de pilot zijn 14 leads binnengekomen (8 op kritieke grondstoffen en 6 op duurzame brandstoffen) waaruit interesse blijkt in deze verbrede inzet van de ekv. Zie een voorbeeld in de blauwe box. Tegelijkertijd bevinden de leads zich nog in een vroeg stadium. De ekv is slechts een onderdeel van de puzzel, maar kan een krachtig instrument zijn om private financiering te mobiliseren als de business case er ligt, teneinde grondstoffen voor de Nederlandse (en EU) markt veilig te stellen.
- We willen de pilot daarom voor een langere tijd voortzetten en de toegevoegde waarde van de ekv blijven monitoren. Het is zaak om vraaggestuurd op verzoeken van Nederlandse bedrijven in te kunnen spelen. Op case-by-case basis zullen we beoordelen of een nationaal strategisch belang wordt gediend door een project te verzekeren met de ekv. Zo nodig zullen we daarbij ook de expertise van EZ en TNO inschakelen.
- Daarnaast zijn zoals altijd de reguliere randvoorwaarden voor de ekv van toepassing, zoals acceptabele risico's (financieel, MVO en compliance), een kostendekkende premie, additionaliteit en een link met Nederlandse export of import (zolang die link er is kunnen we binnen ons mandaat zowel projecten in het buitenland als binnenland verzekeren).
- Relevant is dat we de ekv niet te breed inzetten en ons beperken tot hetgeen als strategisch wordt aangemerkt (bijv. zoals gedefinieerd in de lijst met grondstoffen van de *Critical Raw Materials Act*). Een verzoek van bedrijven om de ekv ook in te zetten voor halffabricaten, kunnen we daarom slechts faciliteren voor halffabricaten waar strategische grondstoffen in zijn verwerkt.

Vertrouwelijke bedrijfsinfo

Uitbreiding rol ekv voor innovatie/sleuteltechnologieën

- In lijn met het kabinetsbeleid en voorstellen van het bedrijfsleven is gekeken of de ekv meer kan doen om de innovatie van de industrie te bevorderen.
- Uit het IBO-bedrijfsfinanciering is naar voren gekomen dat primair innovatieve bedrijven met een grote kapitaalbehoefte (circa vanaf € 50 miljoen) en het brede mkb met een financieringsbehoefte tot € 1 miljoen problemen ervaren bij het aantrekken van vreemd vermogen.

- De ekv kan helpen om belemmeringen weg te nemen door betalingsrisico's op financieringen van banken deels over te nemen tegen een marktconforme premie. Dit kan zowel voor kleine als grote bedragen, zolang de risico's acceptabel zijn. Onze bevinding is dat de ekv voor sleuteltechnologieën van toegevoegde waarde kan zijn in de latere fase van het proces, namelijk in de opschaling richting export. Dit blijkt o.a. uit gesprekken die we hebben gevoerd met bedrijven en brancheorganisaties.
- Een dergelijk product hebben we al beschikbaar voor groene investeringen gericht op toekomstige export, de "groendekking". We stellen voor dit uit te breiden met een pilot voor sleuteltechnologieën (een zogenaamde "innovatiedekking"). Hierbij verzekeren wij het kredietrisico van de financiering benodigd voor investeringen in sleuteltechnologieën richting export (ook in NL). De afbakening wordt gevormd door tien sleuteltechnologieën uit de Nationale Technologie Strategie (NTS)².
- De "innovatiedekking" is complementair aan bestaande overheidsregelingen. Dit is ook bevestigd door EZ. De dekking op sleuteltechnologieën vanuit de ekv focust zich op de opschaling naar export (met vreemd vermogen), terwijl het instrumentarium van EZ en andere instanties (zoals Invest NL, Invest International, RVO en ROMs) vooral gericht is op de start-up fase (veelal met eigenvermogen zoals durfkapitaal en soms met subsidies).
- Vereisten voor de "innovatiedekking" zijn o.a. acceptabele risico's (de business case is rond), een marktconforme premie, additionaliteit (aan de markt en andere overheidsinstrumenten), een link met export (doordat aannemelijk is dat de sleuteltechnologie binnen afzienbare tijd geëxporteerd wordt) en dat wordt voldaan aan EU-staatsteunregels. Eén vereiste om te voldoen aan EU-staatsteunregels is max 80%-dekking. Hierdoor behoudt de bank een behoorlijk eigen risico en heeft het ook belang bij een solide business case.
- Projecten zullen op case-by-case basis worden beoordeeld, waarbij zo nodig ook de expertise van EZ en TNO wordt ingeschakeld.

Vertrouwelijke bedrijfsinfo

Nationaal juridisch kader ekv en advies DJZ

- De basis voor het ekv-mandaat ligt in de Kaderwet Financiële verstrekkingen Financiën. Daaruit volgt dat de minister van Financiën, in overeenstemming met de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, "verzekeringen en garanties" kan aanbieden "ter dekking van risico's verbonden aan het handels- en dienstenverkeer van ondernemers met landen buiten Nederland" en "ter dekking van niet-commerciële risico's verbonden aan investeringen ... in een land buiten Nederland".
- Dit geeft voldoende ruimte voor een concurrerend ekv-instrumentarium. Zoals geconcludeerd met DJZ bevat de Kaderwet open normen en biedt daarmee interpretatieruimte. Naar hun mening is bijvoorbeeld een indirect verband met

² [De Nationale Technologiestrategie](#)

- het handelsverkeer mogelijk, maar moet dat verband enige mate van concreetheid hebben. Dit is o.a. relevant voor verzekeringen op transacties in Nederland die naar verwachting pas later tot export leiden (zoals bij de "groendekking" en de nieuw op te zetten "innovatiedekking"). Ook zou onder "handel" import kunnen vallen (van belang voor strategische grondstoffen).
- Tevens is het mogelijk om op fondsniveau ekv-dekking te verschaffen (i.p.v. alleen op individueel transactieniveau), maar alleen indien we de verwachting hebben dat we daarmee voldoende Nederlandse content realiseren. Dit kan bijvoorbeeld doordat we het toespitsen op een thema waar Nederland sterk in is (zoals klimaatadaptatie of watermanagement). We hebben de afgelopen jaren in de vorm van een pilot een drietal klimaatfondsen ondersteund. De pilot is geëvalueerd en uit die evaluatie blijkt dat de ekv een efficiënt instrument kan zijn om private financiering te mobiliseren op strategische thema's die anders moeilijk van de grond komen.
 - DJZ adviseert om de interpretatie van de wet (en de grenzen daarbij) in een intern document vast te leggen en tevens duidelijkheid te verschaffen in de toelichting bij het EKI-begrotingsartikel (IX-5). Daarnaast geven ze aan dat het raadzaam is op termijn (bijv. via een verzamelwet) een haakje in de Kaderwet op te nemen om via een ministeriële regeling de interpretatie (en daarmee ook de grenzen) van het mandaat onder de Kaderwet aan te geven. Dit kan duidelijkheid en voorspelbaarheid verschaffen, en tegelijkertijd flexibiliteit geven om in te spelen op externe ontwikkelingen.
 - Voor alle uitbreidingen die we doen met de ekv gelden altijd duidelijke randvoorwaarden die volgen uit verschillende nationale en juridische kaders. Dit zijn o.a.: additionaliteit (aan de markt en andere overheidsinstrumenten), kostendekkendheid (door een risicoreflecterende premie in rekening te brengen), acceptabele risico's (op financieel, MVO en compliance vlak) en het creëren van Nederlandse content (t.a.v. export, import of investeringen).

Implementatie bij ADSB

- We zullen de benodigde uitbreidingen bij ADSB t.b.v. de nieuwe taken efficiënt inbouwen binnen de bestaande kostendekkende systematiek van de ekv en met oog voor de aankomende aanbesteding.

Vertrouwelijke bedrijfsinfo

Communicatie

- Na uw besluit zullen we de uitkomst verwerken in de verzamelbrief die u heeft toegezegd in het Commissiedebat ekv en vervolgens aan u voorleggen.
- We zullen dan ook de communicatielijst opstellen.

Politiek/bestuurlijke context

- Op 27 november 2024 vond het Commissiedebat ekv plaats. U heeft toen toegezegd in januari een verzamelbrief te sturen om de Kamer over een aantal onderwerpen te informeren, waaronder het toekomstig ekv-mandaat.
- De aanwezige Kamerleden verzochten de ekv in te zetten voor kritieke grondstoffen, vergroening en sleuteltechnologieën. De Kamer benadrukte tevens het belang van een gelijk internationaal speelveld en om daarin mee te bewegen. Tegelijkertijd was er aandacht voor MVO-standaarden en gevoelige projecten, vooral in relatie tot Mozambique en dierenwelzijn, maar bijv. ook om betere standaarden dan China te hanteren voor grondstoffen.

- Tijdens het tweeminutendebat op 19 december 2024 is een motie De Vries en Van der Lee aangenomen waarin de regering wordt verzocht om “zo snel mogelijk voor Atradius mogelijk (te) maken om ook Nederlandse bedrijven te ondersteunen in sleuteltechnologieën en strategische grondstoffen, zonder dat dit ten koste gaat van reguliere exportkredietverzekeringen”. De motie haalde 142 van de 150 zetels. Conform deze motie zal gezorgd worden dat de verbrede inzet op strategische import niet ten koste gaat van de reguliere ekv.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Informatie m.b.t. individuele bedrijven.